

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

щодо змісту освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка»
(галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
спеціальність 051 «Економіка», спеціалізація «Бізнес-консалтинг»)
підготовки бакалаврів на фінансово-правовому факультеті Національного
юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Підготовка магістрів за освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка» у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого є дуже актуальною. По-перше, трансформація світової економіки до нових технологічних укладів й економіки знань, загострення внутрішньої та міжнародної конкуренції, а також виклики для світової та національних економік через нові глобальні проблеми – усе це спонукає уряди країн та бізнес до гнучкості, креативності, безперервного втілення у практику нових ідей та ефективного використання людського та інтелектуального капіталу. По-друге, внаслідок нерівномірності економічного розвитку багатьом національним урядам, зокрема України, усе складніше наздоганяти розвинені країни та конкурувати з ними на глобальних ринках. Керівництво, наприклад, України має кардинально змінювати структуру економіки, розвивати випереджаючими темпами інноваційні виробництва, які потребують не лише набору знань і якісної підготовки майбутніх фахівців, але водночас їх готовності до безперервного навчання у майбутньому. По-третє, посилюється міжнародна та регіональна конкуренція на самому ринку освітніх послуг. Здатність до цієї конкурентної боротьби – це протидія еміграції кваліфікованих трудових ресурсів і запорука збереження мізків на Батьківщині.

В ОПП закладена певна концепція підготовки професіоналів із поглибленим вивченням не тільки економіки, а й права. Вона полягає в інтеграції знань, що набувають студенти з різних дисциплін, які в сукупності дозволяють виявити закономірності сучасного економічного розвитку, шляхи створення ефективних ринкових інститутів. Відправним пунктом і ядром запропонованої концепції є вивчення базових дисциплін, таких як: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка» тощо; наступний етап – це «Бізнес-потенціал розвитку підприємства», «Оподаткування бізнесу», «Оцінка вартості бізнесу», «Конкурентоспроможність бізнесу» тощо. Різноманітними є курси за вибором, які мають суттєво доповняти обов'язкові дисципліни. Дуже вдалим рішенням є те, що до навчальних дисциплін загальної і спеціальної фахової підготовки, а також за вибором студента включено достатньо правових навчальних дисциплін.

Отже, зміст концепції виглядає як послідовне прирощення знань студентів про бізнес-економіку на основі наукового інструментарію. Отримання теоретичних знань підкріплюється професійним тренінгом «Прикладна економіка» та практикою. Судячи з усього, метою концепції є набуття системних і комплексних знань щодо розвитку сучасної економіки,

які можна використати і на національному, і на міжнародному ринку. До цілей концепції слід також віднести отримання випускниками загальних і фахових компетентностей, а також досягнення результатів навчання за спеціальністю, які сформульовано в ОПП.

Унікальністю концепції є спрямованість дисциплін на потреби постіндустріальної економіки, досягнення якої є метою України. Особливо цим відрізняються курси за вибором, серед яких треба підкреслити такі, як «Інтелектуальна економіка», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Економіка інтелектуальної власності». Вони відповідають цілям формування сучасних компетенцій та отримання результатів навчання, які сформовані в ОПП. Програмні результати навчання ОПП свідчать про спрямованість програми на сучасні форми і моделі бізнесу, а також на новітні тенденції розвитку національного й світового ринку, здатність майбутніх фахівців до використання інноваційних методів і технологій у практиці бізнесу. Тому випускники даної програми, на наш погляд, будуть потрібні ринку праці. Більше того, судячи з ЗК-1, вони отримують також здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку. Це теж ознака постіндустріального суспільства.

Унікальність програмипроявляється також у тому, що багато теоретичних положень курсів є впровадженням наукових досліджень докторів економічних наук, які працюють на кафедрі та відомі багатьом науковцям України. Позитивною рисою можна вважати використання результатів наукових досліджень Л. С. Шевченко, О. С. Марченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінської і Л. В. Нечипорук з питань розвитку освітнього, медичного, страхового, консалтингового та іншого бізнесу, його оцінки й управління ним. Комплексний підхід до викладання предметів з бізнес-економіки, який базується на наукових результатах досліджень викладачів кафедри, дозволяє ефективно використати людський ресурс науковців і успішно доповнити існуючі підходи до економічної освіти в інших навчальних закладах України.

Загалом ОПП та навчальний план свідчать про реальні можливості засвоєння студентами сучасних економічних знань. Зміст цих документів відповідає меті та завданням, що сформульовані в ОПП, а також вимогам системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Передбачаються різні форми атестації здобувачів бакалаврського рівня, спрямовані на оволодіння ними компетенціями.

Зауваження і рекомендації розробникам ОПП:

1. На наш погляд, у навчальному плані недостатньо представлена підготовка економістів для роботи у форс-мажорних ситуаціях, які у найближчому майбутньому будуть скоріше правилом, ніж винятком. Вважаємо, що до навчального плану слід окремо включити дисципліну «Економіка та бізнес в умовах ризиків і невизначеності».

2. Насторожує можливість захисту прав інтелектуальної власності викладачів, які створюють для студентів Facebookлекторіум.

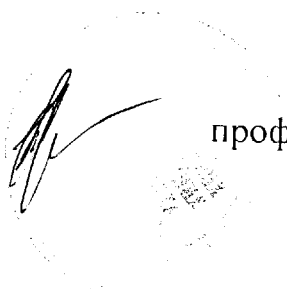

3. Водночас методи навчання слід підсилити on-line спрямованістю за рахунок сумісного використання зі студентами відео з Youtube, пошуку помилок у веденні підприємництва, його різних видів та організаційно-правових форм, у прийнятті рішень, які стосується фіскальної, грошової, соціальної та іншої політики держави.

4. Для підвищення ефективності ОПП і навчальної програми рекомендуємо ввести до програми елементи дуальної освіти, коли певна фірма замовляє у ЗВО потрібні їй спеціальності та дисципліни. Спільна підготовка майбутнього магістра навчальним закладом і майбутнім роботодавцем значно підвищує і якість навчання, і його орієнтацію у підприємницькому середовищі.

Загальний висновок. Освітньо-професійна програма «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів за своїми цілями відповідає місії та стратегії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Зміст програми та програмні результати навчання чітко визначені та містять різноманітну унікальність і новизну; навчальні дисципліни логічно побудовані й інтегровані в єдину концепцію, що дозволяє досягти програмні результати навчання, здобути компетентності, потрібні не тільки для професійної діяльності з економіки, але й права. Зміст програми відображає сучасні тенденції розвитку економіки на міжнародному та національному рівнях. Кількість вибіркових дисциплін свідчить про широкі можливості для студентів та індивідуалізацію навчання.

Тому освітньо-професійна програма «Бізнес-економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка», спеціалізація «Бізнес-консалтинг») підготовки бакалаврів на фінансово-правовому факультеті Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого заслуговує на акредитацію.

Доктор економічних наук, професор
кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

проф. Олена ДОВГАЛЬ